

ปัจจัยภายใต้แนวคิดธรรมาภิบาลที่มีผลต่อการนำ ปัญหาของประชาชนเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาข้อเสนอจากการทำประชาคมในโครงการ “อบจ.พบประชาชน” ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

Governance-Based Factors Influencing the Integration of Public Issues into Local Development Plans: A Case Study of Participatory Proposals from the “PAO Meets the People” Project of Satun Provincial Administrative Organization

ที่มาและความสำคัญ

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นของไทยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอปัญหา และกำหนดทิศทางการพัฒนา ผ่านกระบวนการประชาคมซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เสนอผ่านการประชาคมมิได้ถูกบรรจุเข้าสู่แผนทั้งหมด เนื่องจากต้องพิจารณาปัจจัยด้านกฎหมาย งบประมาณ และการบริหารจัดการภายใต้กรอบธรรมาภิบาล การศึกษาวิจัยจึงมุ่งวิเคราะห์ปัจจัยภายใต้แนวคิดธรรมาภิบาลที่มีผลต่อการนำปัญหาจากการประชาคมเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อการนำปัญหาที่พบในการทำประชาคมเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น

วิธีการศึกษา

ระบุผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง

สร้างเครื่องมือวิจัย

เก็บรวบรวมและจัดหมวดหมู่ข้อมูล

นำเสนอแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ธรรมาภิบาล Good Governance

ผลการศึกษา

• หลักการมีส่วนร่วม

การประชาคมในโครงการ “อบจ.พบประชาชน” เป็นช่องทางสำคัญในการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน ควบคู่กับช่องทางอื่น ๆ โดย อบจ. กำหนดให้ทั้งแก้ไขปัญหาลงในอำนาจโดยตรงและเป็นตัวกลางประสานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเกิดผลจริง

• หลักความโปร่งใส

มีการชี้แจงขอบเขตอำนาจหน้าที่ ข้อกฎหมาย และข้อจำกัดด้านงบประมาณอย่างชัดเจนในเวทีประชาคม รวมถึงการแจ้งผลการดำเนินการหรือการประสานงานให้ประชาชนรับทราบอย่างเป็นระบบ

• หลักความรับผิดชอบ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนต่อปัญหาที่เสนอ หากอยู่ในอำนาจจะดำเนินการเอง หากอยู่นอกอำนาจจะประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นที่เหมาะสม

• หลักนิติธรรม

การพิจารณาปัญหาและโครงการยึดกรอบกฎหมาย อำนาจหน้าที่และระเบียบที่เกี่ยวข้องเป็นหลักโดยปัญหาที่ขัดต่อกฎหมายหรือเกินขอบเขตอำนาจจะมีการชี้แจงและหาทางช่วยเหลือในแนวทางที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย

• หลักความคุ้มค่า

มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและโครงการ โดยพิจารณาความจำเป็น ความเป็นไปได้ และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด

• หลักความเสมอภาค

การจัดประชาคมครอบคลุมทุกพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอย่างเท่าเทียม และการพิจารณาบรรจุปัญหาเข้าสู่แผนคำนึงถึงความเสมอภาคทั้งด้านพื้นที่และช่องทางการเสนอปัญหา

อภิปรายผล

การนำปัญหาจากเวทีประชาคมโครงการ “อบจ.พบประชาชน” เข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายใต้กรอบธรรมาภิบาลอย่างบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมเปิดพื้นที่สะท้อนปัญหา ความโปร่งใสและความรับผิดชอบช่วยสร้างความเข้าใจและความชัดเจนในการดำเนินงาน หลักนิติธรรมกำหนดกรอบความเป็นไปได้ภายใต้กฎหมาย ขณะที่หลักความคุ้มค่าและความเสมอภาคทำหน้าที่คัดกรองและจัดลำดับปัญหาอย่างเป็นธรรม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันเสริมความชอบธรรมและประสิทธิผลในการแปรเปลี่ยนเสียงประชาชนสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

• ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ควรพัฒนากระบวนการประชาคมให้ชัดเจนด้านขั้นตอน การสื่อสาร ขอบเขตอำนาจ และการติดตามผล เพื่อเสริมความเข้าใจ ความไว้วางใจ และความชอบธรรมของแผนพัฒนาท้องถิ่น

• การนำผลไปใช้

ใช้เป็นกรอบแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะ อบจ. ในการออกแบบกระบวนการรับฟังความคิดเห็นให้เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาภายใต้หลักธรรมาภิบาล

• การศึกษาครั้งต่อไป

ควรศึกษาเชิงเปรียบเทียบข้ามพื้นที่ ศึกษากลุ่มเปราะบาง และใช้กรอบแนวคิดอื่นควบคู่ธรรมาภิบาล

การฝึกงานทางรัฐประศาสนศาสตร์

กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล
ระหว่างวันที่ 3 พฤศจิกายน 2568 - 20 กุมภาพันธ์ 2569

ผู้ดูแลการฝึกงาน : นายอนัส สนิทวาท
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ยศธร ทวีพล

นายอาทิตย์ ลีลานนท์ 651011181 ชั้นปีที่ 4
รัฐประศาสนศาสตร์ การปกครองท้องถิ่น
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

651011181@tsu.ac.th

บทความฉบับเต็ม